

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Theodōritu Episkopu Kyru Kai Eyagriu Scholastiku
Ekklesiastikē Istorìa, Eklogai Apo Tōn Istorion
Philostorgiu Kai Theodōru**

Theodoretus <Cyrrhensis>

Mogvntiae, 1679

Vetervm Testimonia De Historia Ecclesiastica Theodoriti.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14162

P R Æ F A T I O.

spero, studiosus Lector inveniet, quæ ante me nemo, quod quidem sciam, hæctenus observaret. Appendicis autem loco subjunxi Dissertationes tres Lucaë Holstenii viri doctissimi, quas ille paulo ante obitum mihi tradi mandaverat, edendas ipsius nomine. Earum porro editionem consultò ad hoc usque tempus distuli, propterea quod duæ quidem priores agunt de epistola Synodica Alexandri Episcopi Alexandrini, quæ in hoc volumine continetur. Tertia vero est de Episcopatu Synesii, cujus mentionem facit Evagrius noster. Quod quidem idcirco temonendum esse duxi, ne quis fortasse quereretur earum Dissertationum editionem nimium diu à me suppressam fuisse. Fruere igitur Lector hoc labore nostro: & si quid commode à nobis translatum & observatum inveneris, Deo Optimo Maximo mecum gratias age, qui mihi oculorum acie propemodum destituto, opus hoc Historiæ Ecclesiasticæ ad exitum perducere concessit. Sic ubi vero lapsus me esse deprehenderit, humaniter ignosce. Homines enim sumus, & ad errandum proclives. In nullo autem unquam labi, Divinum est, ut vetus Poëta cecinit;

Μηδ' ἐν ἀμαρτήν ἐστί θεῶ, καὶ πάντα κατ' ὄρθρον.

VETERVM TESTIMONIA
DE HISTORIA ECCLESIASTICA
THEODORITI.

Theodorus in libro 4. hereticarum fabularum, cap. 1. de Ario.

Ἀλλὰ ταῦτα διὰ πλάτης ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἰστορίᾳ συγγραφῆς, ὡς εἰπὼν ἠγάμα ταῦτα λέγειν. *Idest:*

Sed cum hæc in Historia Ecclesiastica copiosè conscripserim, superfluum puto eadem hîc dicere.

Item in cap. 2. ejusdem libri, de Eudoxio.

Καί ἵνα μὴ πάντα λέγων μηκύνω, τέτων γὰρ πάντων ἐμνήσθην ἐν ἐκείνῃ τῇ συγγραφῇ, ἔλασσε καὶ τὸν τῆς πόλεως ἐμείνης ἀρπάσασθρον, καὶ τῶν κηρύκων τῆς ἀληθείας τὰς ἐκκλησίας γυμνῶσαι. *Idest:*

Ac ne omnia figillatim referendo prolixior fiam: horum enim omnium in historia illa Ecclesiastica mentionem feci: eò potentix pervenit, ut & sedem illius urbis invaserit, & multas Ecclesias prædicatoribus veritatis orbaverit.

Casiodorus Senator in Prefatione Historia Tripartita.

Hanc igitur Historiam Ecclesiasticam, quæ cunctis Christianis valde necessaria comprobatur, à tribus Græcis auctoribus mirabiliter constat esse

Veterum Testimonia de Historia Ecclesiastica Theodoriti.

esse conscriptam: uno scilicet Theodorito, venerabili Episcopo, & duobus disertissimis viris, Sozomeno & Socrate.

Gennadius in libro de Scriptoribus Ecclesiasticis.

Theodoretus Cyri civitatis Episcopus, à Cyro enim Rege Persarum condita, servat hodieque apud Syriam nomen auctoris: scripsisse dicitur multa. Ad meam tamen notitiam ista sunt quæ venerunt. De Incarnatione Domini adversus Eutychem Presbyterum, & Dioscorum Alexandriae Episcopum, qui humanam in Christo carnem fuisse negant, scripta fortia, per quæ confirmat & ratione & testimoniis Scripturarum, ita illum veram maternæ substantiæ carnem habuisse quam ex Matre virgine sumpsit: sicut & veram Deitatem, quam æterna nascibilitate Deo Patre gignente ipse nascendo accepit. Sunt & ejus decem Historiæ Ecclesiasticæ libri, quos imitatus Eusebium Cæsariensem scripsit, incipiens à fine librorum Eusebii usque ad suum tempus, id est, à vicennialibus Constantini usque ad Imperium Leonis senioris, sub quo & mortuus est.

Theodorus Lector in Epistolâ quam prefixit Historiæ Ecclesiasticæ.

Post admirandum Eusebium cognomento Pamphilum, qui plurimum studii posuit in colligendis libris doctissimorum virorum qui res Ecclesiasticas conscripserant, non solum apud Christianos, verum etiam apud Judæos: & qui Historiam suam perduxit ad annum vicessimum piissimi & re verâ ordinati à Deo principatus laudatissimi ac beatissimi Imp. Constantini: idem argumentum tractare aggressi viri Deo chari, pari curâ ac diligentia, sicut ipsorum libri fidem facient, sequentium temporum Historiam conscripserunt: Theodoritus scilicet beatæ recordationis, Episcopus Cyri, & Sozomenus ac Socrates. In scribendâ autem Historia non eandem omnes viam tenuerunt: sed singuli peculiari modo ratiocinati sunt, & res gestas scriptis prodiderunt.

Imperator Justinianus in edicto de Confessione rectæ Fidei ad omnes Catholicos, de Theodoro Nicopsuesteno ita scribit pag. 853.

Chronici Alex.

Καὶ ταῦτα μαρτυροῦσι σωζόμενος καὶ ἡσύχιος καὶ σωκράτης καὶ θεοδώρητος, ὁ πολὺς ὑπὲρ θεοδώρου λόγος τε καὶ ἐπαίνος ἐκλήσεως. *Idest:*

Atque hæc testantur Sozomenus, Hefychius, Socrates ac Theodoritus, qui pro Theodoro multos libros scripsit, eumque multis laudibus celebravit.

Evagrius Scholasticus in libro primo Historiæ Ecclesiasticæ cap. 1.

Eusebius inquam Pamphili, & Sozomenus, ac Theodoritus & Socrates, benignissimi Servatoris nostri adventum in terras, ejusdemq; ascensum in cælum; tum ea quæ à divinis Apostolis & à fortissimis martyribus pro fide certantibus præclare sunt gesta: quidquid præterea, aut laude, aut vituperatione dignum actum est à nostris usq; ad principatum Theodosii, omnium optimè ac diligentissimè scriptis prodiderunt.

Photius in Bibliothecâ cap. 31. de Theodorito.

Ἀνεγνώθη θεοδωρίτη ἐκκλησιαστικὴ ἰστορία. πάντων τῶν εἰρημῶν καὶ ἀλλήλων
 φράσον τῆ ἰστορίας μᾶλλον ἔδειξεν. Καθὼς τὸ γὰρ καὶ ὑψηλὸς καὶ ἀπέριπτος.
 πλὴν ὅτι ἐνίοτε ταῖς μελαφοδαῖς παρομοιωθεὶς, καὶ ὡς περ ἀπὸ θεοῦ καὶ ἰσχυρῶς ἐχρήσατο. ἔδει
 καὶ πλαγίως τῶν εἰρημῶν, τὰ περὶ τῆς δευτέρας συνόδου διέλαλε, σχεδὸν τιτῶν ἀλ-
 λων ὡς περ μόνον διὰ τῆς ἐπιδρομῆς ἀφοσιωμένων, ἀλλ' ἔβουληθῆναι καὶ περὶ αὐτῆς ἐί-
 πεῖν. πλὴν ἀλλὰ καὶ ἔδει ἐπάνω λεπτομερῶς λέγειν. ἀρχὴ δὲ τῆς ἰστορίας ἀπὸ τῆς
 αἰρέσεως, καὶ κατὰ λέξιν μέχρι τῆς θεοδοσιανῆς βασιλείας, καὶ μέχρι τῆς θεοδώ-
 ρου τελευτῆς, ἡνίκα καὶ καιρὸς ἀνὴρ πόλεως σισίννιος ἦρχεν. *Id est:*

LECTA EST THEODORITI HISTORIA ECCLESIASTICA. Hic magis quam reliqui
 quos supra nominavi, convenientem Historiæ stylum adhibet. Clarus
 enim & grandis est minimèque redundans: nisi quòd translationibus in-
 terdum audaciùs, & pene ineptè utitur. Hic etiam fufius cæteris, se-
 cundæ Synodi gesta commemorat, quæ alii tanquam in transcurfu &
 obiter ac perfunctoriè narrant, nec videntur de ea loqui velle. Verunta-
 men ne ipse quidem omnia sigillatim refert. Historiam inchoavit ab
 hæresi Arii, & ad Principatum Theodosii junioris pertexuit, & in morte
 Theodori Mosuesteni desuit, quo tempore Sisinnius Constantinopolis
 erat Episcopus.

Nicephorus Callistus in libro primo Historiæ Ecclesiasticæ. cap. 1.

Porro Hermias Sozomenus, qui & Salaminus dicitur, & Doctiffi-
 mus Theodoritus Episcopus Cyri, qui tertiam Synodum impugnavit:
 item Deo invisus Philostorgius, & qui cognomento quidem κατὰ θεόν, sed
 animo minus puro fuit Socrates, à fine Eusebii Cæsariensis exorfi, usque
 ad Tempora Theodosii junioris Historiam suam perduxerunt, cum om-
 nes nescio quo pacto idem sibi argumentum proposuissent.

In Theodoritum Epigramma ex veteri codice descriptum ab
 Henrico Savilio.

Τῆς εὐπειρίας καὶ λόγων εὐγλωττίας
 Καὶ ῥητορικῆς δυνάμεως καὶ τέχνης
 Ὡς ἄγαμαί σε καὶ τεθπά σε πολέον,
 Ὡς συγγραφεὺς ἀείσε καλλίστων λόγων.
 Ὅπως διαυγείς καὶ φαεινοὶ λυχνίται,
 Καὶ μάργαροι σιλβούτες οἱ σοὶ δὴ λόγοι,
 Καὶ παρξένοι μὴν δροβίης τῆς ἐνθέας,
 Τῆς ἀθέης ἢ σὴ ληθεύσαι κακίας.

Eustathius in Commentariis ad lib. 2. Iliadis, pag. 264. edit. Rom.

Ὁ ἐπίκληστος κύριον ὄνομα διὰ τὴν τῶν τεχνικῶν καὶ ὁ θεοδώριτος. *Id est:*
 Epictitus nomen proprium scribitur per i, itemque Theodorus jux-
 ta Grammaticos.

de Historia Evagrii.

Suidas in Lexico.

Θεοδώριος ὄνομα κύριον Θεοδώρητος ἢ, διὰ τὴν ἡδωρεὰ τῆς θεᾶς. *Idest:*
Theodoritus nomen proprium. Θεοδώρητος autem per ἡ, adjectivum
est, significans Donum Dei.

VETERVM TESTIMONIA
DE HISTORIA EVAGRII.

Ex actione quinta septimæ Synodi Oecumenicæ, pag. 613.

Ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἰστορίας διαγίγεται, ἐκ τῆς τετάρτης λόγου. καὶ γὰρ τὸ πρῶτον ἐπα-
λάττει τῆ πόλεως τὸν χοσρόν, & cætera quæ habentur in cap. 27. libri quarti
pag. 400. hujus editionis.

Ex Bibliotheca Photii cap. 29.

Ἀνεγνώθη ἡ διαγίγεται σχολαστικῶς, ἀπὸ τῶν ἀρχόντων, πόλεως ἡ ἐπιφανίης τῆς κῆτιν
καὶ τῶν συρίων, ἐκκλησιαστικῆς ἰστορίας ἐν τόμοις ἑξ, ἀρχὴν ποιούμενη τὸ τέλος τῆς
συναγωγῆς καὶ θεοδώριος ἰστορίας, καὶ κατέληξε μέχρι τῆς βασιλείας μαυρικῆς, ἔτος
δωδέκατον ἐκ τῆς βασιλείας διανύοντος. ἐστὶ γὰρ τῶν φράσεων ὁ ἀρχαῖος, εἰ καὶ πῶς ἀεί-
τῶν ἀεὶ ἐν ἑαυτῷ δοκεῖ ἐν τῇ τῶν δογματῶν ὀρθότητι ἀκριβῆς τῶν ἄλλων μάλλον ἰστο-
ρικῶν. ἔχει γὰρ τὴν ἀεικόνων. *Idest:*

LECTA EST Evagrii Scholastici Expræfecti, nati Epiphaniâ urbe Cœlesy-
riæ, Ecclesiastica Historia libris sex: inchoans à fine Socratis & Theo-
doritii Historiarum, pertingensque ad Mauricii annum duodecimum im-
perii. Stylus huic non ingratus, tametsi interdum redundare quodam-
modo videatur. Verùm in dogmatum veritate cæteris historicis accura-
tior est. Habet autem & de imaginibus quædam testimonia.

Nicephorus Callistus in libro primo cap. 1.

Deinceps vero Theodorus Lector Byzantius, & Basilus Cilix, & Ex-
præfectus Evagrius, superiorum ante ipsos temporum res prætergressi,
& tempora sua stylo prosecuti, eorum quos modo diximus Historiis suas
conjunxerunt, difficultatem reformidantes. Nonnulli etiam è vita in-
ter scribendum excedentes, institutum opus minimè compleverunt. Ipse
quidem Evagrius Epiphaniensis, historiam usque ad Justinianæ aetatem
deducit, maxima ex parte res prophanas tractans: quarum argumenta
& materiam ex Eustathio Syro, Zosimo, Prisco, Joanne, Procopio Cæ-
sariensi, Agathia, qui illis temporibus continuâ serie insignes fuere Ora-
tores, & præterea ex aliis non pœnitendis Historicis decerpit.

Idem in libro 16. cap. 31.

Quæ vero de Severo Evagrius Epiphaniensis memoriæ mandaverit,
verbis hic ejus apponam. Scribit enim ad hunc modum, & cætera, quæ
extant in libro 3. Evagrii cap. 34.